

ELEKTRĖNŲ SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

Biudžetinė įstaiga, Elektrinės g. 8, LT-26108 Elektrėnai.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 303210658
Tel. 8 659 67579, el.p. vsb@elektrenai.lt

ELEKTRĖNŲ SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO DIREKTORIAUS 2014 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2015-04-29
Elektrėnai

BENDROJI DALIS

1. Elektrėnų savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Biuras) – biudžetinė įstaiga, įsteigta 2014 m. sausio 1 d. (Elektrėnų savivaldybės tarybos 2013 m. lapkričio 27 d. sprendimas Nr. TS-275 „Dėl biudžetinės įstaigos Elektrėnų savivaldybės visuomenės sveikatos biuro steigimo“), Juridinių asmenų registre įregistruota 2014-01-02, veiklą pradėjo vykdyti 2014 m. gegužės 6 d.
2. Elektrėnų savivaldybės visuomenės sveikatos biuras savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Elektrėnų savivaldybės tarybos sprendimais, mero potvarkiais, administracijos direktoriaus įsakymais bei Biuro nuostatais.
3. Biuro registracijos adresas – Elektrinės g. 8, Elektrėnai, interneto svetainės adresas – www.evsb.lt
4. Pagrindinis Biuro veiklos tikslas – rūpintis Savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti Savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą taikant koordinacines, informacines ir kitas profilaktikos priemones. Informuoti ir aiškinti gyventojams apie sveikatai kenkiančius rizikos veiksnius, pagal galimybes mažinti jų paplitimą ir tarp bendruomenės narių propaguoti sveikos gyvensenos įgūdžius.
5. Didelis dėmesys skiriamas dažniausioms mirties priežastims: širdies ir kraujagyslių, onkologinėms ligoms, nelaimingiems atsitikimams ir traumoms.
6. Elektrėnų savivaldybės visuomenės sveikatos biuras atliko šias veiklas (teikė paslaugas):
 - Visuomenės sveikatos stebėseną (monitoringą), surinko išsamią informaciją apie Savivaldybės gyventojų visuomenės sveikatos būklę, sveikatos rizikos veiksnius ir ja remiantis planavo bei įgyvendino Savivaldybės visuomenės sveikatos stiprinimo priemones;
 - Organizavo visuomenės sveikatos stiprinimą bendruomenėse įtraukdamas į šią veiklą bendruomenę ir socialinius partnerius;
 - Vykde vaikų ir jaunimo visuomenės sveikatos priežiūrą, koordinavo visuomenės sveikatos priežiūros specialistų, dirbančių bendrojo lavinimo mokyklose, veiklą;
 - Pagal kompetenciją organizavo alkoholio, tabako ir psichotropinių medžiagų vartojimo profilaktiką;
 - Pagal kompetenciją organizavo lėtinių neinfekcinių ligų, nelaimingų atsitikimų ir traumų profilaktiką;
 - Pagal kompetenciją organizavo užkrečiamųjų ligų profilaktiką;
 - Vykde kitas įstatymų nustatytas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas.
7. Biuro finansiniai metai sutampa su kalendoriniais metais.

PERSONALO VALDYMAS

1. Biuro struktūroje visi darbuotojai tiesiogiai pavaldūs Biuro direktoriui. Padaliniai neįsteigti, tačiau Biuro veiklos pobūdis nulemia savitą personalo veiklos modelį. Buhalterė, visuomenės sveikatos stebėsenos specialistė ir du visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai veiklą vykdo Biure, o aštuonios visuomenės sveikatos priežiūros specialistės - Elektrėnų savivaldybės mokyklose.
2. Biuro etatų ir darbuotojų skaičius 2014 m. gruodžio 31 d.:

Pareigybės pavadinimas	Patvirtinta	Užimta	Darbuotojų skaičius
Direktorius	1	1	1
Buhalteris	0,25	0,25	1
Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas	1	1	1
Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistas	2	2	2
Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, vykdančys sveikatos priežiūrą mokyklose	4	4	7
Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, vykdančys sveikatos priežiūrą ikimokyklinio ugdymo įstaigose	2	0	0
Viso:	10,25	8,25	12

3. Biuro darbuotojų išsilavinimas: aukštasis universitetinis – 3, nebaigtas aukštasis universitetinis (4 kurso studentas) – 1, aukštesnysis (arba jam prilyginamas) –7, profesinis-1.

DOKUMENTŲ VALDYMAS

1. Biure už dokumentų rengimą ir tvarkymą, personalo valdymą atsakingi Biuro direktorius, visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas, buhalteris.
2. 2014 metais Biure užregistruotų gautų dokumentų – 44; parengtų siunčiamųjų dokumentų – 28; parengtų ir patvirtintų įsakymų – 84.
3. Vadovaujantis teisės aktais pertvarkytas, papildytas naujomis bylų antraštėmis ir naujai parengtas 2015 m. Biuro dokumentacijos planas. Jis sudarytas iš 10 skyrių (pagal atitinkamas veiklos sritis ir funkcijas), šiuose skyriuose įrašyta 57 bylų antraščių. 2015 m dokumentų registrų sąrašė įrašyta 17 registrai su jų identifikavimo žymomis.

BIURO FINANSAVIMAS 2014 M.

1. Pagrindiniai Biuro lėšų šaltiniai yra Valstybės biudžeto lėšos ir savivaldybės biudžeto lėšos.

Eil. nr.	Lėšų šaltiniai	Suma, Lt
1.	Valstybės biudžeto lėšos (LR Sveikatos apsaugos ministerija)	263100,00
2.	Savivaldybės biudžeto lėšos	55197,00
3.	Lėšos surinktos vykdant privalomuosius mokymus	2828,00
	Iš viso:	321125,00

VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ ORGANIZAVIMAS 2014 M.

1. Parengta 2014 m. planuotų vykdyti viešųjų pirkimų suvestinė (viešųjų pirkimų planas). 2014 m. vykdytas 77 mažos vertės pirkimas. Kiekvienam pirkimui parengtos paraiškos užduotys. Parengtos tiekėjų apklausos pažymos. Sudaryta 29 viešųjų pirkimų sutarčių raštu. 3 pirkimai vykdyti Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos priemonėmis.

2014 M. PARENGTOS BIURO VEIKLOS ATASKAITOS

1. Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos 3 ir 4 ketvirčio savivaldybės biudžetui, skirtos vykdyti mokinių visuomenės sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos stiprinimo ir stebėsenos funkcijas, panaudojimo vertinimo kriterijų ataskaitos, skirta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai pagal Elektrėnų savivaldybės administracijos ir Sveikatos apsaugos ministerijos 2014 m. sausio 23 d. pasirašytą Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos, skirtos savivaldybės biudžetui sveikatos apsaugos ministerijos kuruojamoms valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms vykdyti, sutartį Nr. S-43.
2. Sveikatos ugdymo ir mokymo 2014 m. ataskaita Nr. 41-1-sveikata.
3. Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ketvirtinės ataskaitos forma Nr. 2 (kas ketvirtį).

2014 M. PARENGTI BIURO VEIKLOS PLANAVIMO DOKUMENTAI

1. Elektrėnų savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2014 m. veiklos planas.
2. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistų, vykdančių sveikatos priežiūrą mokyklose, veiklos planai (kas mėnesį).
3. Visuomenės sveikatos stebėsenos specialisto ir visuomenės sveikatos stiprinimo specialistų veiklos planai (kas ketvirtį).

DALYVAVIMAS MOKYMUOSE 2014 M.

1. Siekiant užtikrinti kokybišką visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų teikimą savivaldybės gyventojams, Biuro specialistams sudarytos sąlygos dalyvauti specialistų kvalifikacijos kėlimo mokymuose.

Kriterijaus pavadinimas	Kriterijaus vertė
Mokymų skaičius	13
Dalyvavusių darbuotojų skaičius (unikalių dalyvių skaičius)	6
Iš viso darbuotojų dalyvavimo atvejų skaičius	14

PRIVALOMOJO SVEIKATOS MOKYMO PASLAUGOS

1. Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos Elektrėnų savivaldybės visuomenės sveikatos biurui 2014 m. rugsėjo 18 d. išdavė Visuomenės sveikatos priežiūros veiklos licenciją Nr. VSL-455 verstis privalomuoju pirmosios pagalbos mokymu ir 2014 m. spalio 8 d. išdavė Visuomenės sveikatos priežiūros veiklos licenciją Nr. VSL-457 verstis privalomuoju higienos įgūdžių mokymu.
2. Informacija apie 2014 m. Biuro vykdytą privalomąjį sveikatos mokymą pateikiama lentelėje:

Kriterijau pavadinimas	Kriterijaus reikšmė
Privalomieji higienos įgūdžių mokymai	125
Privalomieji pirmos pagalbos mokymai	19

BENDRADARBIAVIMAS

1. Atsižvelgiant į tai, kad visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos iš dalies yra įvairių įstaigų ir organizacijų veiklos dalis, siekiama plėtoti bendradarbiavimą sveikos gyvensenos mokymo ir ugdymo veikloje. Informacija apie 2014 m. Biuro sudarytas bendradarbiavimo sutartis pateikta lentelėje:

Eil. Nr.	Įstaigos ir organizacijos su kuriomis sudaryta bendradarbiavimo sutartis	Sutarties data, Nr.
1.	Elektrėnų Švietimo paslaugų centras	2014-09-08, Nr.1B
2.	Elektrėnų vaikų globos namai	2014-09-08, Nr.2B
3.	Elektrėnų vaikų dienos centras	2014-09-09, Nr.3B
4.	Elektrėnų krašto neįgaliųjų sąjunga	2014-09-15, Nr.4B
5.	Elektrėnų socialinės globos namai	2014-09-22, Nr.5B
6.	Elektrėnų savivaldybės sporto mokykla	2014-09-30, Nr.6B
7.	VŠĮ Elektrėnų sporto, turizmo ir pramogų centras	2014-09-30, Nr.7B
8.	Elektrėnų savivaldybės Vievio gimnazija	2014-10-08, Nr.8B
9.	Elektrėnų savivaldybės Kietaviškių pagrindinė mokykla	2014-10-08, Nr.9B
10.	Elektrėnų savivaldybės Socialinių paslaugų centras	2014-10-08, Nr.10B
11.	Elektrėnų savivaldybės Vievio pradinė mokykla	2014-10-09, Nr.11B
12.	Elektrėnų savivaldybės Beižionių mokykla-daugiafunkcis centras	2014-10-09, Nr.12B
13.	Elektrėnų savivaldybės Asmens sveikatos priežiūros centras	2014-10-09, Nr.13B
14.	VŠĮ Elektrėnų Pirminės sveikatos priežiūros centras	2014-10-13, Nr.14B
15.	Elektrėnų savivaldybės Semeliškių vidurinė mokykla	2014-10-15, Nr.15B
16.	Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Elektrėnų policijos komisariatas	2014-10-29, Nr.16B
17.	Elektrėnų pradinė mokykla	2014-11-11, Nr.B-17
18.	Elektrėnų priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba	2014-10-24, Nr.B-18
19.	Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras	2014-11-13, Nr.B-19
20.	Elektrėnų „Versmės“ gimnazija	2014-11-05, Nr.B-20

VISUOMENĖS IR VYKLANČIŲJŲ INSTITUCIJŲ INFORMAVIMAS VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS KLAUSIMAMS

1. Per 2014 m. parengta ir publikuota 22 straipsnių, stendų, pranešimų, publikacijų vietinėje spaudoje – laikraščiuose „Elektrėnų žinios“ ir „Kronika“. Biuro specialistai parengė ir išplatino 16 pavadinimų lankstinukų, atmintinių, brošiūrų sveikatos temomis. Organizuotos 2 parodos „Menas kovoje prieš vėžį“ Elektrėnų savivaldybėje ir Kultūros centre.

SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ORGANIZAVIMAS ELEKTRĖNŲ SAVIVALDYBĖS MOKYKLOSE

1. Sveikatos priežiūrą mokyklose organizuoja Biuro direktorius. Organizuojant sveikatos priežiūrą mokyklose buvo patvirtintos sveikatos priežiūros specialistų darbo planų ir ataskaitų formos:
 - 2014 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. V-25 patvirtinti visuomenės sveikatos priežiūros specialistų mėnesio darbo plano forma.
 - 2014 m. rugpjūčio 20 d. įsakymu Nr. V-30 patvirtinta forma Nr.8 Informacinis pranešimas dėl pedikuliozės patikros vykdymo. 2014 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. V-33 patvirtinta forma Nr. 6 Įvertinimas pagal HN21:2010.
 - 2014 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. V-35 patvirtinta forma Nr. 5 Visuomenės sveikatos priežiūros specialisto veiklos ataskaita.
 - 2014 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. V-35 patvirtinta forma Nr.4 Mokinių sergamumas pedikulioze.
 - 2014 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-32 patvirtinta forma Nr.3 Mokinių profilaktinių sveikatos patikrinimų ataskaita (pagal formą Nr. 027-1/a).
 - 2014 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. V-35 patvirtinta forma Nr.2 Traumų atvejai mokykloje bei ataskaitų teikimo grafikas.
2. Dėl sveikatos priežiūros savivaldybės mokyklose organizavimo 2014 m. vyko 3 darbuotojų susirinkimai.
3. Su švietimo įstaigomis suderinti ir patvirtinti nauji Biuro visuomenės sveikatos priežiūros specialistų darbo grafikai.
4. Septynios visuomenės sveikatos specialistės 2014 m. visuomenės sveikatos priežiūrą vykdė devyniose Elektrėnų savivaldybės mokyklose, 2265 mokiniams.
5. Šiuo metu svarbiausia visuomenės sveikatos priežiūros specialisto mokykloje funkcija yra sveikatos ugdymas ir mokymas.

Atsižvelgiant į mokinių skaičių, visuomenės sveikatos priežiūros specialistėms veiklą vykdyti priskirta vienoje arba keliose mokyklose:

Visuomenės sveikatos specialistų aptarnaujančių mokyklų skaičius	Visuomenės sveikatos specialistė, aptarnaujanti miesto mokyklą	Visuomenės sveikatos specialistė, aptarnaujanti kaimo mokyklą
Aptarnaujančios vieną mokyklą	4	1
Aptarnaujančios tris mokyklas	1	1

KITA SVEIKATOS PRIEŽIŪROS SPECIALISTO VEIKLA MOKYKLOSE

1. Be pirmosios pagalbos teikimo ir konsultacijų, sveikatos ugdymo visuomenės sveikatos priežiūros specialistės mokyklose vykdo ir kitas teisės aktais numatytas funkcijas.
2. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas vykdo traumų registraciją. Esant poreikiui teikia informaciją mokyklos vadovams apie traumų prevencines priemones.
3. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas teikia pagalbą kūno kultūros mokytojams komplektuojant fizinio ugdymo grupes, sudaro fizinio pajėgumo grupių sąrašus, pagal galimybes budi sporto renginiuose.
4. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas renka informaciją apie kasmetinius mokinių sveikatos profilaktinius patikrinimus, apibendrina informaciją ir pristato ją mokyklos bendruomenei, teikia informaciją bendrai savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitai. Informacija apie mokinių sveikatos sutrikimų būklę registruojama pagal bendrosios praktikos gydytojų išduotą „Vaiko sveikatos pažymėjimą“ (forma Nr. 027-1/a).
5. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas dalyvauja mokyklos vaiko gerovės darbo grupėse, sprendžiančiose mokinių psichologines, adaptacijos ir socialines problemas.
6. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas vykdo užkrečiamųjų ligų epidemiologinę priežiūrą: gripo epidemijos metu skaičiuoja, kiek mokinių neatvyksta į mokyklą, vykdo pedikuliozės profilaktinius tikrinimus pagal patvirtintą tvarką.
7. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas vykdo vaikų maitinimo organizavimo priežiūrą. Vieną kartą per savaitę tikrinama ar maitinimas organizuojamas pagal mokyklos steigėjo ar jo įgalioto asmens patvirtintus valgiaraščius ir užkandžių asortimento sąrašus ir pildomas „Valgiaraščio ir vaikų maitinimo atitikties žurnalas“.

VAIKŲ IR JAUNIMO SVEIKATOS STIPRINIMAS

Vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimas yra viena iš prioritetinių Biuro veiklos sričių, todėl buvo organizuotos šios sveikatos stiprinimo priemonės mokyklose:

1. **„Sveikatingumo pertraukų savaitė“.** Lietuvos Respublikos Sveikatos ministerija ir Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras rugsėjo – spalio mėnesį inicijavo šalies mokyklose akciją „Sveikatingumo pertraukų savaitė“. Akcijos tikslas – atkreipti dėmesį į sveikos gyvensenos ir sveikatos stiprinimo svarbą, ugdyti asmeninę atsakomybę už savo ir aplinkinių sveikatą, skatinti mokinius aktyviai leisti laisvalaikį, atsipalaiduoti nuo protinio darbo. Prie šios akcijos prisijungė visos Elektrėnų savivaldybės bendrojo lavinimo mokyklos. Kiekviena mokykla per savo pasirinktą savaitę gyveno sveikatingumo ritmu. Mokyklose vyko įvairūs sveikatos stiprinimo užsiėmimai. Sveikatingumo savaitę mokyklose buvo atverti klasių langai ir vėdinamos patalpos, o mokytojai ir mokiniai tuo metu užsiėmė įvairia sveikatinimo veikla salėse ir mokyklų kiemuose. Rugsėjo 15-19 d. Sveikatingumo pertraukų savaitės renginiai vyko Elektrėnų pradinėje mokykloje. Kietaviškių pagrindinėje mokykloje akcija vyko spalio 13-17 dienomis. Rugsėjo 22-26 dienomis Beižionių pagrindinėje mokykloje – daugiafunkciniame centre vyko renginiai, skirti sveikos gyvensenos ugdymui. O spalio 6-10 dienomis akcija buvo įgyvendinama Semeliškių vidurinėje mokykloje. Elektrėnų „Vermės“ gimnazijoje akcija vyko spalio 20 – 24 dienomis. Mokyklų bendruomenių aktyvus dalyvavimas, puikios emocijos parodė, kad dalyviams patiko kitokios pertraukos. Organizatoriai planuoja panašias veiklas organizuoti ir ateityje.
2. **Konkursas „Sveikos gyvensenos piramidė“.** Biuras, siekiantis suteikti žinių apie sveiką mitybą ir sveiką gyvenseną, inicijavo akciją „Sveikos gyvensenos piramidė“ trims amžiaus grupėms. Pirmoji grupė 1-4 klasių mokiniai, antroji - 5-8 klasių mokiniai ir trečioji grupė tai 9-12 klasių mokiniai.

Apie šią akciją buvo informuotos visos mokymo ir ugdymo įstaigos Elektrėnų savivaldybėje. Kartu su sveikatos priežiūros specialistėmis mokyklose ir darželiuose, vaikai kūrė, statė, klijavo įvairiausias formas, dydžio piramides, kurias turėjo pristatyti iki 2014 m. gruodžio 1d. Gruodžio antrą, trečią ir ketvirtą dienomis, Elektrėnų savivaldybės biure buvo suorganizuota viktorina apie sveiką gyvenseną, kurioje dalyvavo iš viso 13 Elektrėnų savivaldybės ugdymo įstaigų. Kiekvienoje grupėje vyko draugiška kova dėl gražiausiai pagamintos piramidės, dėl daugiausiai atsakytų klausimų ir geriausiai atliktų užduočių. Pirmos grupės laimėtojais tapo Elektrėnų mokykla – darželis „Pasaka“, antros grupės laimėtojais tapo Kietaviškių pagrindinė mokykla, o vyriausiųjų tarpe nugalėjo Elektrėnų „Versmės“ gimnazijos moksleivės. Visi dalyviai buvo apdovanoti sveikomis dovanomis – pilnais krepšiais vaisių ir atminimo dovanėlėmis bei kitą dieną pakvieti nemokamai pačiuožinėti Ledo rūmuose.

VISUOMENĖS SVEIKATOS STIPRINIMAS SAVIVALDYBĖS BENDRUOMENĖJE

Visuomenės sveikatos stiprinimo tikslas – ugdyti elgesį, požiūrį į vertybes, formuojančias individo fizinę, psichinę sveikatą, ir visos visuomenės sveikos gyvensenos pamatus. Elektrėnų savivaldybėje visuomenės sveikatos stiprinimo veikla nukreipta į gyventojų sveikatos stiprinimą bei išsaugojimą. Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai savivaldybės gyventojams teikė visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugas, organizavo sveikatos stiprinimo priemones:

1. **Kraujospūdžio matavimo mokymai.** Mokymų tikslas – išmokyti taisyklingai matuoti kraujospūdį, supažindinti su pagrindinėmis matavimo taisyklėmis bei matavimo technika. Mokymų metu kiekvienas parodė, kaip jie moka matuoti kraujospūdį, o vėliau buvo aiškinamos klaidos ir mokoma kaip taisyklingai reikia matuoti kraujospūdį. Po mokymų kiekvienas dalyvis gavo kraujospūdžio matavimo atmintinę.
2. **Šiaurietiškas ėjimas kiekvienam.** Užsiėmimo metu instruktorė papasakojo apie šiaurietiško ėjimo naudą - kad tai puiki fizinio aktyvumo ir sveikatos saugojimo bei stiprinimo forma, tinkanti bet kurio amžiaus žmonėms. Einant gerai įvaldyta technika galima panaudoti net iki 90% proc. raumenų. Šiaurietiško ėjimo metu žmogus leidžia laiką gryname ore, tad atsipalaiduoja po darbo dienos atsiradusi įtampa nugaroje, pečiuose ir sprande, sumažėja stresas, o tai teigiamai atsiliepia ir santykiams šeimoje, darbo kolektyve. Šiaurietiškas ėjimas, be abejonės, pagerina laikyseną ir eiseną, sumažina sąnarių apkrovimą, pagerina fizinę būklę, suteikia žvalumo ir pasitikėjimo savimi. Instruktorė taip pat parodė įvairių pratimų, kuriuos galima atlikti su lazdomis.
3. **Paroda „Menas kovoje prieš vėžį“.** Bendradarbiaujant su Vilniaus visuomenės sveikatos biuru, Elektrėnų savivaldybėje bei Kultūros centre 2014 m. liepos 7 – rugpjūčio 28 d. Biuras pristatė parodą „Menas kovoje prieš vėžį“, kurioje atskleidžiama kaip medikai ir menininkai suvienijo savo jėgas kovoje prieš vėžį. Pristatomos fotografijų parodos tikslas – paskatinti Lietuvos gyventojus susirūpinti savo sveikata ir dalyvauti Valstybės finansuojamose atrankinėse patikros programose – nemokamai pasitikrinti dėl gimdos kaklelio, krūties, storžarnės bei prostatos vėžio. Nuotraukose siekiama menine estetinė kalba per veikėjų (šeimos ar artimų žmonių grupės) išgyvenamus jausmus išreikšti galimą susidūrimą su liga ir pateikti informaciją apie galimybę išvengti vėžio.
4. **Tarptautinei jaunimo dienai paminėti renginys** buvo organizuotas Beičionių bendruomenės jaunimui. Šiuo renginiu norėjome atkreipti dėmesį į jaunimo problemas, skatinti jaunimą aktyviau dalyvauti visuomeninėje veikloje, ugdyti pilietiškumą, fizinio aktyvumo skatinimą. Renginio metu orientavimosi varžybose jaunimas galėjo parodyti savo žinias ir sugebėjimus teikiant pirmąją pagalbą, savo ištvermę tinklinio varžybose, estafetėse.

5. **Širdies dienos renginys** – skirtas Elektrėnų savivaldybės gyventojams. Šiuo renginiu norėjome atkreipti gyventojų dėmesį į rizikos faktorius, sukeliančius širdies ir kraujagyslių ligas, paskatinti sveikai maitintis ir aktyviai gyventi. Renginio metu norintiems buvo matuojamas kraujospūdis, ūgis, atlikta kūno masės analizė, buvo dalinami Biuro specialistų parengti lankstinukai „Saugokime savo širdį“.
6. **Renginys „Sustok akimirka žavinga“** - skirtas visoms Elektrėnų savivaldybės moterims. Renginys susidėjo iš teorinės dalies, kurio metu natūralios lietuviškos kosmetikos gamintojos pasakojo apie gamtos dovanas puoselėjančias grožį ir padedančias spręsti odos problemas bei praktinės dalies, kurios metu buvo gaminami veido kremai ir kūno šveitikliai be jokių sveikatai kenksmingų priedų. Moterys pasinėrė į užburiantį natūralios kosmetikos kūrybos procesą, kurio metu praturtino savo žinias ir išmoko pasigaminti sveikus bei natūralius veido kremus ir kūno šveitiklius. Po šio renginio kiekviena dalyvė parsinešė багаžą žinių ir patarimų, bei pačių susikurtų natūralių priemonių.
7. **Dvasinės ir fizinės sveikatos ugdymo mokykla** - tai septynių dienų programa, pritaikyta prie šių dienų žmonių gyvenimo ritmo, darbinio užimtumo ir poreikių, siekiant parodyti, jog šiuo laikmečiu, kai visi skubame ir bėgame, galime gyventi darnoje su savimi, tiek su aplinka. Sveikatos stiprinimo metodika siekianti greičiau atkurti žmogaus adaptacines galimybes, sumažinti ankstyvo senėjimo greitį ir suaktyvinti organizmo imuninę sistemą. Sveikatos mokyklos programą sudarė dvi dalys: teorinė ir praktinė. Programoje prieš praktinius užsiėmimus buvo pateiktos teorinės žinios, taisyklės, nuostatos. Buvo mokoma savistabos ir savikontrolės, judėjimo ir grūdinimosi, kvėpavimo ir meditacijos būdų bei sveikos mitybos ir kt. taisyklių. Praktiniuose užsiėminuose buvo naudojama šokio ir juoko terapija, jogos ir gimnastikos pratimai, grūdinimosi, kvėpavimo ir atsipalaidavimo technikos, meditacijos, vaišinosi vegetariškais pietumis. Šią sveikatos stiprinimo priemonę Biuras organizavo su Lietuvos sveikuolių sąjunga.
8. **Paskaita „Vaistažolės – viena iš priemonių, kuriomis galime apsisaugoti nuo peršalimo ligų“**. „Žolinčių akademijos“ prezidentė Danutė Kunčienė pasidalino savo patirtimi bei patarimais, kaip apsisaugoti nuo peršalimo ligų, atsakinėjo į dalyvių užduodamus klausimus, kurių buvo gausu, kadangi rudeniu būdinga besikeičianti temperatūra, o žmogaus organizmas po vasaros dar neprisitaikęs, todėl visiems rūpėjo kaip sustiprinti savo imunitetą.
9. **Konferencija „Sveikas vaikas – sveika šeima“**. Konferenciją Biuras organizavo kartu su Elektrėnų savivaldybės švietimo paslaugų centru 2014 lapkričio 17 d. Elektrėnų bibliotekos salėje. Konferencijoje dalyvavo žinomi sveikos gyvensenos ir sveikatos lektoriai bei specialistai - Dainius Kepenis, sveikuolių sąjungos prezidentas, Apolinaras Zaborskis, LSMU Biomedicininių tyrimų instituto vyriausias mokslo darbuotojas, Eligijus Valskis, sveikuolių sąjungos viceprezidentas bei kiti. Konferencijos metu buvo kalbama apie sveikos šeimos pagrindą – vaikus ir sveiką gyvenseną.
10. **Renginys „Sveika gyvensena ir diabetas“**. Pasaulinė diabeto diena yra pažymima lapkričio 14 dieną. Biuras kartu su Elektrėnų diabeto klubu surengė renginį, kurio metu buvo kalbama apie cukrinį diabetą. Renginio metu visiems dalyviams buvo nemokamai atliktas kraujo tyrimų kompleksas, kurį sudarė:
 - bendrasis cholesterolis;
 - DTL cholesterolis (didelio tankio lipoproteinai);
 - MTL cholesterolis (mažo tankio lipoproteinai);
 - trigliceridų (TG) koncentracijos nustatymas kraujo serume.
11. **Paskaita „Kaip būti sveiku ir laimingu“**. Psichologijos magistras, Lietuvos psichologų prezidentas, Lietuvos ir Druskininkų savivaldybės veikėjas Zenonas Streikus 2014 m. gruodžio 16 dieną skaitė be galo įdomią paskaitą apie tai, kaip kiekvienas iš mūsų gali tapti laimingu. Jo paskaita apėmė tiek laimės suvokimą, bei sveikatos puoselėjimą. Į paskaitą sugūžėjo neįtikėtinais gausus būrys Elektrėnų savivaldybės gyventojų, kurie buvo sužavėti lektoriaus protiniais sugebėjimais, bei psichologiniu

supratimu apie mus, laimę ir sveikatą. Psichologas supažindino su vaikų auklėjimu, elgesio normomis, emocijų valdymu ir sėkmingu tikslo siekimu.

12. **Vandens aerobika Elektrėnų baseine.** Kartu su VšĮ Elektrėnų sporto, turizmo ir pramogų centru įvairaus amžiaus žmonėms yra organizuojami vandens aerobikos užsiėmimai, kurie suteikia organizmui ypatingą krūvį: keliamoji vandens galia pasipriešina svorio jėgai, dėl to tenka žymiai mažesnis krūvis sąnariams ir stuburui. Kad galėtumėte judėti vandenyje, reikia daugiau pastangų, teigia biuro specialistai, todėl net ir menkiausi judesiai vandenyje yra stipresnė treniruotė, nei sausumoje. Pirmieji aerobikos užsiėmimai, kuriuose dalyvavo gausus būrys dalyvių, suteikė jiems daug teigiamų emocijų, pagerino miegą, darbingumą kitą dieną, o svarbiausia – pagerino sąnarių judrumą ir suaktyvino raumenų veiklą, bei suteikė efektyvesnę kovą su nereikalingais kilogramais.
13. **Akcija organizacijoms „Pasimatuok. Sužinok. Žingsniuok“.** Žingsniavimas – tai mūsų kasdienybė, todėl kilo idėja organizuoti akciją įvairių organizacijų, įmonių ir įstaigų darbuotojams, kurie didžiąją dalį darbo dienos praleidžia biure, sėdėdami prie darbo stalo. Siekiant skatinti žmones daugiau judėti, biuras paskelbė akciją „Pasimatuok. Sužinok. Žingsniuok“. Šios akcijos metu biuro darbuotojai kūno sudėties analizatoriumi atlieka kūno sudėties analizės tyrimą ir visiems norintiems įstaigos darbuotojams išmatuoja raumenų masę, išorinių bei vidinių riebalų mases organizme. Tuomet skatindami įstaigos darbuotojus daugiau judėti, užsega žingsniamačius savanoriams ir 5 dienas registruoja nueitų žingsnių skaičių. Žingsniamačiai turėjo įtakos nueitų žingsnių skaičiui, nes kiekvieną kartą norėjosi didinti rodomą skaičių, tai buvo tarsi motyvacija daugiau vaikščioti. O kūno masės analizatoriaus pateikti duomenys privertė susimąstyti apie netinkamą riebalų masę ar per mažą raumenų tonusą kiekvienam tiriamajam. Po akcijos įgyvendinimo mokyklos atstovai kreipėsi į biurą, prašydami organizuoti funkcinę mankštą. Akcijos pabaigoje bus išrinkta ir apdovanota daugiausiai žingsniuojanti Elektrėnų savivaldybės įstaiga.
14. **Funkcinė treniruotė – mankšta visiems.** Norintiems aktyviai judėti, gražinti kūno formas ir ištirpinti nereikalingus kilogramus, puikiai tinka funkcinė treniruotė. Tai moderni mankšta su muzika, teigiamai veikianti visą organizmą ir jos funkcijas. Treniruotės metu stiprinama širdies kraujagyslių, kvėpavimo sistemos, ugdoma raumenų jėga ir ištvėrmė, tarpraumeninė koordinacija. Paskelbus informaciją apie biuro organizuojamą funkcinę treniruotę, Elektrėnų savivaldybės bendruomenės aktyviai ėmė registruotis. Biuro specialistus tai ypatingai džiugina, kadangi matome, kad žmonės nori būti aktyvesni, daugiau turėti įvairios veiklos ir aktyviai leisti laiką bei stiprinti sveikatą.
15. **Akcija „Saugaus gyvenimo karavanas“.** Elektrėnuose pirmą kartą mobilioje klinikoje, kuri sustojo prie fontano Rungos gatvėje, nuo 15 val. iki 19 val. vyko akcija „Saugaus gyvenimo karavanas“. Akcijos tikslas – didinti prieinamumą prie ŽIV testavimo paslaugų bei apsaugos priemonių. Miesto gyventojai ir svečiai galėjo greitai (vos per 1 minutę), nemokamai ir anonimiškai išsitiirti dėl ŽIV bei gauti specialisto konsultaciją, informacijos bei apsaugos priemonių. „Saugaus gyvenimo karavaną“ Elektrėnuose pasitiko akcijos partneris – Elektrėnų savivaldybė ir Elektrėnų savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.

Apibendrinta informacija apie veiklą vykdytą bendrojo ugdymo mokyklose, visuomenės sveikatos stiprinimą Elektrėnų savivaldybės bendruomenėse pateikiama lentelėje:

SVEIKATOS UGDYMO IR MOKYMO RENGINIAI IR LEIDINIAI

Renginiai ir leidiniai	Eil. Nr.	Pranešimai, paskaitos, pamokos		Diskusijos, debatai ir kiti aktyvaus mokymo būdai		Konkursai, viktorinos, varžybos ir kiti vieši renginiai		TV ir radijo laidos, video- ir audiosiužetai	Straipsniai, pranešimai, publikacijos periodiniuose leidiniuose ir internete	Stendai, plakatai	Brošiūros, knygos			Atmintinės, lankstinukai ir kiti leidiniai		
		renginių sk.	dalyvių sk.	renginių sk.	dalyvių sk.	renginių sk.	dalyvių sk.				pavadinimų sk.	tiražas	elektroninių leidinių sk.	pavadinimų sk.	tiražas	elektroninių leidinių sk.
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Iš viso	1	267	5623	93	1756	107	11889	0	35	141	0	0	0	42	3249	0
iš jų:																
Sveikatos sauga ir stiprinimas, bendrieji sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimai	1.1	44	1052	20	168	23	2868	0	8	38	0	0	0	8	821	0
Sveika mityba ir nutukimo prevencija	1.2	54	999	6	140	15	1608	0	1	15	0	0	0	3	190	0
Fizinis aktyvumas	1.3	16	430	13	370	27	3116	0	7	10	0	0	0	2	180	0
Psichikos sveikata (smurto, savižudybių prevencija, streso kontrolė ir kt.)	1.4	15	210	11	125	16	1697	0	3	13	0	0	0	1	50	0
Aplinkos sveikata	1.5	0	0	2	15	0	0	0	0	1	0	0	0	1	50	0
Rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencija	1.6	18	416	25	402	11	762	0	3	18	0	0	0	6	522	0
Lytiškumo ugdymas, AIDS ir lytiškai plintančių ligų prevencija	1.7	15	318	7	219	4	420	0	2	7	0	0	0	2	133	0
Tuberkuliozės profilaktika	1.8	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
Užkrečiamųjų ligų profilaktika, asmens higiena	1.9	29	565	3	18	4	680	0	1	23	0	0	0	12	910	0
Ėduonies profilaktika ir burnos higiena	1.10	24	481	2	16	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0
Kraujotakos sistemos ligų profilaktika	1.11	5	29	1	74	0	0	0	3	1	0	0	0	2	100	0
Traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija	1.12	9	341	2	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onkologinių ligų profilaktika	1.13	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	4	200	0
Kitos	1.14	38	782	1	192	8	779	0	5	7	0	0	0	1	228	0

SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENA (MONITORINGAS)

1. Visuomenės sveikatos stebėsenos tikslas - nuolat stebėti, analizuoti ir vertinti Elektrėnų savivaldybės gyventojų sveikatą ir ją veikiančius veiksnius. Vykdamas visuomenės sveikatos stebėsenos programą, atskleistos vyraujančios Elektrėnų savivaldybės visuomenės sveikatos problemos. Remiantis šiais duomenimis nustatomi visuomenės sveikatos priežiūros prioritetai ir planuojamos sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo priemonės.
2. **Demografinė situacija.** Elektrėnų savivaldybėje 2014 metų pradžioje gyveno 24234 gyventojai: iš jų 4280 vaikai ir 19954 suaugusieji, tai yra 47,27 proc. vyrai ir 52,73 proc. moterys. Lyginant su 2013 m. suaugusiųjų ir vaikų skaičiumi – 2014 metais gyventojų skaičius sumažėjo (24315/24234 gyv.). 2014 m. didžiausią Elektrėnų savivaldybės gyventojų dalį pagal amžiaus grupes sudarė 18 - 44 metų asmenys (36,13proc.). Vidutinis metinis gyventojų skaičius Elektrėnų savivaldybėje – 24315 (233žm. mažesnis už 2012m.). Gimstamumas 1000 gyventojų - 10,12 (0,59 vaikų mažesnis), mirtingumas 1000 gyventojų - 12,46 (1,47 žmonių mažesnis). Vaikų iki 1 metų amžiaus mirtingumas 1000 gyvų gimusių - 16,26 (buvo- 0). Apsilankymai pas gydytojus - 757,2 (28,64 daugiau). Įvertinus Elektrėnų savivaldybės demografinius rodiklius, išryškėjo tendencija, kad demografinė ir socialinė -ekonominė situacija gerėja, jei nuolat gerinama darbo ir gyvenamoji aplinka, ugdoma sveikesnė gyvensena ir jos kultūra.
3. **Mirtingumo rodikliai.** Higienos instituto Sveikatos informacijos centro pateiktais išankstiniais duomenimis, Elektrėnų savivaldybėje 2013 m. mirė 303 žmonės, t. y. 12,46 atveju/1000gyventojų. 2012 metais Elektrėnų savivaldybėje nebuvo užregistruotas nė vienas miręs kūdikis iki 1 m. atvejis. Tai pirmas toks atvejis nuo 2006 m. Kaip ir visoje Lietuvoje, Elektrėnų savivaldybėje 2013 metais miršta mažiau negu 2012 metais. Pagrindinės mirties priežastys jau daugelį metų išlieka tokios pačios: pirmauja kraujotakos sistemos ligos (165 žm.), piktybiniai navikai (54 žm.), išorinės mirties priežastys (transporto įvykiai, atsitiktiniai paskendimai, šalčio poveikis, atsitiktiniai apsinuodijimai alkoholiu, savižudybės, nužudymai) – 37 žm.
4. **Kraujotakos sistemos ligos.** Analizuojant Elektrėnų savivaldybės mirtingumo priežastis nustatyta, jog nuo kraujotakos sistemos ligų Elektrėnų savivaldybėje 2013 m. mirė - 678,59 /100 000-čių gyventojų (165 gyventojai)
5. **Piktybinių navikų ligos.** Nuo piktybinių navikų 2013 metais Elektrėnų savivaldybėje mirė 222,09 / 100 000-čių gyventojų (54 gyventojai).
6. **Išorinės mirties priežastys.** Dėl išorinių priežasčių (transporto įvykiai, atsitiktiniai paskendimai, šalčio poveikis, atsitiktiniai apsinuodijimai alkoholiu, savižudybės, nužudymai) 2013 metais Elektrėnų savivaldybėje mirė 152,17/100 000-čių gyventojų (37 žmonės).
7. **Sergamumo rodikliai.** Elektrėnų savivaldybėje mokosi 2534 vaikai, 2014m. rugsėjo mėn. buvo patikrinti 2442 mokiniai, tik 1067 iš jų gydytojų buvo pripažinti sveiki, tai yra 42 procentai visų mokinių.
Pagrindiniai mokinių sveikatos sutrikimai: regos sutrikimai (618 vaikų); endokrininės sistemos (medžiagų apykaitos, antsvoris, sumažėjęs svoris, cukrinis diabetas) - 285vaikai; skeleto - raumenų sistemos ligos (skoliozė, netaisyklinga laikysena, plokščiapėdystė) – 281 mokinys. Iš 2322 mokinių, kuriems buvo patikrinti dantys, tik 35,1 proc. vaikų dantys sveiki, tai yra 816 mokiniai. Padaugėjo vaikų, kuriems ambulatorinėse ar stacionarinėse sveikatos priežiūros įstaigose registruota bent viena trauma – 180,8 atv./1000 vaikų (56,8 atv. daugiau nei prieš metus).

Daugiausia Elektrėnų savivaldybės gyventojų sirgo:

- kvėpavimo sistemos ligos (abs.sk. užregistruota ligų – 12980),
- kraujotakos sistemos ligos (10700),
- traumos ir kiti išorinių priežasčių padariniai (5285),
- akių ligos (4652),
- endokrininės sistemos ligos (4197),
- virškinimo sistemos ligos (3432),
- urogenitalinės sistemos ligos (3371),
- odos ir poodžio ligos (3161),
- psichikos ir elgesio sutrikimai (1257)

2014 m. stebėsenos specialistas parengė:

- Elektrėnų savivaldybės mokyklinio amžiaus vaikų sveikatos rodiklių analizę, paruošė ir išleido rekomendacijas;
- analizę ir paruošė pranešimą visuomenei, paskelbė vietinėje spaudoje, internetiniame Biuro puslapyje straipsnį „Pagrindinės Lietuvos ir Elektrėnų savivaldybės gyventojų mirties priežastys 2013 m.“;
- Elektrėnų savivaldybės mokyklų mokinių profilaktinių sveikatos patikrinimų analizę ir parengė straipsnį „Elektrėnų savivaldybės mokyklų mokinių profilaktinių sveikatos patikrinimų analizė“;
- straipsnį „2014 metų Elektrėnų savivaldybės gyventojų visuomenės sveikatos būklės situacijos analizė (demografinė situacija, mirtingumo rodikliai, sergamumo rodikliai)“ pagal Elektrėnų savivaldybės visuomenės sveikatos biuro statistinius duomenis;
- informacinius pranešimus apie Elektrėnų savivaldybės suaugusiųjų gyventojų ir mokyklinio amžiaus vaikų sveikatos būklę, pasiūlymus sveikatinimo klausimais;
- Elektrėnų savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos stebėsenos 2015-2017 metų perspektyvinę programą ir veiklos planą.
- informaciją apie Elektrėnų savivaldybės visuomenės sveikatos biurą: biuro veiklos funkcijas, teikiamas paslaugas (mokamas ir nemokamas), biuro tikslus, organizuojamus ir planuojamus renginius (skelbimai informacinėje lentoje, platinama elektroniniu paštu įstaigoms, bendradarbiavimo partneriams).

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

1. Didžiausios problemos, su kuriomis susiduriama Biuro veikloje, yra žmogiškųjų išteklių trūkumas, perteklinis veiklos planavimo ir veiklos atskaitų skaičius, neparengta visuomenės sveikatos paslaugų nomenklatūra, metodinės medžiagos vykdant visuomenės sveikatos ugdymą trūkumas, sudėtingos sveikatos ugdymo ir mokymo organizacinės sąlygos švietimo sistemoje.
2. Artimiausios veiklos perspektyvos priklauso nuo gyventojų sveikatos rodiklių ir turimų finansinių bei žmogiškųjų išteklių.
3. Numatomos prioritetinės veiklos sritys – sveikos mitybos ir fizinio aktyvumo skatinimas.

Elektrėnų savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorė

Agnė Sakalinskienė

Agnė Sakalinskienė, tel. (8 659) 67579, el. p. vsb@elektrenai.lt